PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

OBVESCAMO CITATELJE, DA SE JE NASE UREDNISTVO PRESELILO V POSLOPJE TISKARNE TRŽASKEGA TISKARSKEGA ZAVODA V UL. MONTECCHI ST. 6 - TEL. 93-808. UPRAVA OSTANE SE NADALJE NA GOLDONIJEVEM TRGU ST. 1/I - TEL. 93-807.

Leto IV - Cena 10 lir - 5 jugolir - 2.50 din | TRST torek, 29. junija 1948 | Spedizione in abbon. postale Poštnina plačana v gotovini | Štev. 935

DRUGI DAN ZASEDANJA VELIKE SKUPŠČINE ZVEZE PARTIZANOV TRŽAŠKEGA OZEMLJA

ZA PRAVICO, BRATSTVO IN NAPREDEK, ZA SPORAZUM MED OBEMA OBMEJNIMA REPUBLIKAMA

Na trgu Perugino je čez 30.000 Tržačanov ponovno dokazalo strnjenost in svojo povezanost s partizani
Policija napadla povorko na Garibaldijevem trgu in podrla na tla mater padlega partizana Cola

Drugi del partizanske skupščine se je začel v nedeljo zjutraj pred pol osmo uro. Naši partizani, ki so prihajali tako zgodaj na skupščino, so ponovno hoteli dokazati svojo vojaško discipliniranost in visoko zavest, da je ta skupščina zgodovinska prelomnica njihovega pokreta.

Takoj po otvoritvi drugega dela partizanske skupščine je predsednik Bukovec prečital ob burnem odobravanju navzočih pisma, ki so jih naslovili na skupščino tovariši, ki so v pregnanstvu: Ukmar Anton — Miro, Jaksetič Jurij, Franc Stoka — Rado in Laurenti Evgenij.

Nato je tov. Calabria, invalid narodnoosvobodilne borbe, pozdravil skupščino v imenu Zveze invalidov Tržaškega ozemlja. Prečital je delegatom «potrdilo domoljubu», ki ga je podpisal sam gen. Aleksander in ga dodelil velikemu številu partizanov. Sedaj pa isti ljudje, ki so dodeljevali nagrade in «potrdila» partizanom, jih častili in se jim zahvaljevali za vse, kar so napravili za zmago nad fašizmom, blatijo ime partizanov.

Nato je govoril tov. Lipovec — Tine, namestnik komandanta K. M. T. Očrtal je vse priprave za vstajo v Trstu, slavne in nepozabne dni poulićnih borb in osvobojenje. Tov. Roncelj je v kratkem nakazal doprinos mladine v narodnoosvobodilni borbi. Diskusijski referat tov. Godine Zorka — Voja bomo objavili v celoti v jutrišnji številki zaradi svoje neizmerne dokumentarne zanimivosti in ker pravilno označuje 40 dni ljudske oblasti v Trstu.

Tov. Gasperini Franc — Bug, komisar bataljona «Alma Vivoda» je poudaril dejstvo, da je partizanski pokret neuničljiv in spominjal je vse navzoče na veliko nemško ofenzivo oktobra 1943. v Julijski krajini in s katero so mislili, da bodo uničili do zadnjega ves partizanski pokret. «Zmotili so se in tako se motijo vsi tisti, ki po njihovi poti hočejo zbrisati vsako sled partizanstva pri nas. Do tega ne more nikdar priti, ker mi partizani smo ljudstvo, najboljši del ljudstva!»

Diskusije so se udeležili še drugi tovariši. Tov. Slavec Ado je govoril o težkočah, ki so jih morali premostiti partizani; tov. Delič Ivan iz Buj je v kratkem orisal položaj partizanov v jugoslovanski coni Tržaškega ozemlja, kjer uživajo tisto spoštovanje in tiste pravice, ki jim pripadajo. To je mogoče samo zaradi tega, ker je tam oblast v rokah ljudstva in ker imajo Slovenci, Hrvati in Italijani vse pravice in so enakopravni. Govoril je o delovnih pogojih, o poljedelstvu, o šolah, ki so zrastle kot gobe tam, kjer jih nikoli ni bilo. Partizani so tudi na oblasti in neumorno delajo kakor so se borili za utrjevanje ljudske oblasti in za izboljšanje življenjskih pogojev.

Tov. Frausin Ugo, kapitan italijanskih partizanskih formacij v Jugoslaviji (divizije «Italia») je poudaril, da so jugoslovanski narodi takoj znali razumeti, kdo je bil njihov sovražnik in kdo njihov prijatelj. Zaradi tega so najbolje sprejeli, koder so šli, italijanske partizane v Jugoslaviji in so jih s cvetjem obsuli, ko so prišli v Zagreb, ki so ga pomagali osvoboditi. Tov. Krevatin se je boril v garibaldinskih brigadah divizije «Natisone». Ožigosal je formacije «Osoppo», ki so jih plačevali italijanski kapitalisti, da bi vnesli razdor in razkol v vrstah resnično borečih se domoljubov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Glavni svet Zveze partizanov TO

Glavni svet Zveze partizanov Tržaškega ozemlja sestavljajo sledeči partizani: Babič Branko, Bernetič Marija, Barbo Ernesto, Bucik Drago, Calabria Arturo, Čerovac Rado, Krevatin Ezio, Colja Emil, Košuta Ester, Dilica Franc, Depangher Mario, Gregorič Anton, Grižonič Nello, Godina Albin - Vojo, Gasperini Franc-Bug, Jakšetič Jurij, Jančar Rudi, Kenda Miro, Lipovec Franc, Laurenti Eugenij, Lieblein Peter, Maule Bruno, Marsi Jurij, Prelc Albin, Praček Martin, Robba Dario, Stoka Franc, Slavec Ado, Skabar Alojzij, Turk Danilo-Joco, Ukmar Anton-Miro, Ukmar Armido, Vilhar Srečko, Zangharella Bruno, Živic Malvina, Zalaščck Alma-Janka, Vidali Viktor, Roncelj Luciano, Frausin Ugo, Benčič Franc, Gubčeva brigada, Bujič Ivan, Vergerio Marij, Abram Marij, Rihter Jože, Gorjan Anton. Andrejašič Armando, Primožič Avgust, Vatovec Narcizij, Jakomin Valerij, Pisot Rado-Sokol, Stefančič dr. Alojzij.

Kongres delovne mladine v Varšavi

VARŠAVA, 28. — Tajnik Svetovne zveze demokratične mladine Bert Williams je izjavil, da se bo kongresa delovne mladine, ki bo v avgustu v Varšavi, udeležilo skoraj 500 delegatov. 36 držav je že napovedalo udeležbo.

Borba se bo nadaljevala
dokler ne bo treba več vzklikati: Smrt fašizmu!

POGLED NA TRIDESETTISOČGLAVO MNOŽICO TRŽAŠKEGA LJUDSTVA NA TRGU PERUGINO V NEDELJO DOPOLDAN (V SREDINI SLIKE, MATI ŠTIRIH PADLIH PARTIZANOV)

Okoli 10 ure so se začeli zbirati na trgu Perugino tisoči in tisoči tržaških demokratov. Nihče, katerega je zadela vojna vihra, ki je čutil peto fašističnega in nacističnega jarma, ni mogel v nedeljo ostati doma. Stari znanci in borci za časa narodno-osvobodilne borbe so se zbirali in si stiskali roke. Še je borba in hujša kot je bila včasih, ko smo se skrivali v bunkerjih in trepetali, da nas pridejo aretirat, so govorili ljudje. Živčna vojna, ki je hujša od streljanja s topovi. Toda v teh ljudeh nisi videl niti sence strahu. Sredi na trgu je stal zvočnik in partizanske pesmi so se razlegale daleč naokoli. Partizanska borbena pesem je trkala tudi za zaprta okna italijanskih šovinistov, ki so za njimi morali slišati, tudi če niso hoteli, navdušenje demokratičnih množic. Navdušenje je vse bolj naraščalo. Prihajali so garibaldinci z rdečimi rutami na ramenih. Borci IX. korpusa in prekomorskih brigad.

Okoli 11 ure so odšli tudi delegatje s kongresa proti trgu Perugino. Uvrstili so se v povorko ter po tržaških ulicah prepevali borbene pesmi ter vzklikali osvoboditeljem Trsta, tovarišu Titu in Togliattiju. Na čelu je korakala 70-letna mati padlega italijanskega borca Zola, poleg nje pa matere in vdove padlih partizanov. Vedno novi ljudje so se vključevali v to povorko in s pločnikov si slišal lahko klice solidarnosti z borci za svobodo. «Živeli partizani!», «Evviva», so odgovarjali drugi. Toda vse bolj so začeli obletavati povorko policisti. Motor je drvel za motorjem, vse je kazalo, da bodo vsak čas navalili na partizane. Ko se je povorka približala Garibaldijevemu trgu, sta dva policijska kamiona, na katerih je bilo okoli sto policistov s pendreki v rokah, navalila na mirno korakajoče kongresiste in ostale, ki so se jim pridružili. Neusmiljeno so začeli udrihati po tovariših, prizanesli niso niti ženam in starcem. Med njimi se je zlasti «odlikoval» policist s številko 0637. Neki okrutnež pa se je celo tako daleč spozabil, da je s kijem napadel 70-letno mater Zola ter jo podrl na tla. Tako se je ta starka, ki je toliko žrtvovala za svobodo, znašla pod udarci policistov, ki so preoblečeni v nove uniforme nadaljevali s svojim delom, katerega so bili vajeni pod fašizmom. Vendar pa se partizani niso ustrašili tega navala in so vsi, kar jih je bilo, nadaljevali pot na trg Perugino, kjer so jih z navdušenjem sprejele množice ljudstva.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Združitev delavskih strank v ČSR

PRAGA, 28. — Ob navzočnosti tisočev delegatov so danes na slovesni manifestaciji proglasili združitev komunistične in socialdemokratične stranke.

Predsednik republike Gottwald je poslal brzojavko, v kateri poudarja, da je ta združitev najvažnejši dogodek v zgodovini delavsega gibanja.

Govorili so nato med drugimi Fierlinger, Zapotocky in Slansky.

Prispevki za plačilo globe „P.D."

Za plačilo globe, na katero je obsodilo tukajšnje vojaško sodišče našega odgovornega urednika, so danes prispevali: Skabar - Lorenzi 1000 lir, Miklavec - Cucaz 1500, Hrvatič Marija 500, Luin Olga 1000, Ličen Josip in Pavla 1000, Salvini Zofija 500, Kerkoč Rudolf 500, Furlan Lovrenc 500, P. A. 1000, Fabjan Pepca 500, Jurkič Aleksander 500, Jurkič Andro 500, Rupena Saša 1000, Rupena Majda 10.000, dr. N.N. 2000, Dužnik Jožica 1000, Race Ludvik 1000, svatje pri poroki Rosane in Rugera Pahorja 2850, Babuder Štefan iz Rojana 1000 lir, tov. Valerija, Skedenj 500, Kapun Ivan 1000.

Uslužbenci pri openskem tramvaju so nabrali skupno 8500 lir.

Race Ludvik nam je s prispevkom poslal pismo, v katerem pravi med drugim, da je razsodba užalila tudi vse zavedne demokratične Slovence in da bo ostala v spominu nam in našim otrokom, kakor vse krivice v preteklih letih.

Tudi Štefan Babuder iz Rojana nam je s prispevkom poslal pismo, v katerem pravi, da bo naše ljudstvo prispevalo kljub temu, da je preobremenjeno z visokimi davki.

Angleški mladinci na delu v Jugoslaviji

BEOGRAD, 28. — Skupina 65 mladih Angležev je odpotovala v Jugoslavijo, kjer se bo udeležila dela na avtomobilski cesti bratstvo in enotnosti.

Neverjetni rezultati

Končno je včerajšnja številka glasila «tretje sile» objavila rezultate, ki jih je Delavska zbornica dosegla s svojo «stavko». Zmagoslavno javlja, da je okupacijska vojaška uprava sprejela vse nji-li delavec ali meščan bo lahko zah-sedaj le za obravnavanje podrobnosti.

Tako-le pišejo, da jim je obljubil generalni ravnatelj za civilne zadeve gen. Gaither:

Predvsem bo vojaška uprava poslala v ladjedelnice posebnega oficirja, kjer bo vršil službo «opazovalca položaja» in se «seveda ne bo dal vplivati od nikogar. Dalje bo vojaška uprava ustanovila nekakšno stalno stražo policije tako poleg ladjedelnic in kateri koli delavce ali meščan bo lahko zahteval, da pride ta policija intervenirat v ladjedelnice in celo podvzemat «preventivne mere». In konno, da bodo krivci napada aretirani. Poleg tega se je tajnik Delavske zbornice Rinaldini pohvalil, da bo šel stvari do dna glede vodilnih kadrov v ladjedelnicah ter da je že nekaj storjenega v tem smislu.

Najprej moramo poudariti, da okupacijska vojaška uprava glede vseh teh obljub generala Gaitherja ni izdala še prav nobenega službenega obvestila. Zato bomo naše končno stališče zavzeli šele tedaj, ko bomo imeli v rokah službeno obvestilo. Zdi se nam namreč popolnoma neverjetno, da bi šla vojaška uprava, potem ko je ustanovila z ukazom št. 243 znamenito ustanovo za izkoriščanje gospodarskih virov s sedmimi oficirji in naletela na kritiko celo s strani liberalcev, šla še dalje in postavila direktno v podjetje ladjedelnic samo svojega posebnega oficirja.

Tudi postavljanje policijske straže takoj poleg ladjedelnic samo zaradi tega, da bi kdor koli — ki bi bil lahko tudi kakršen koli provokator — lahko zahteval njeno posredovanje, se nam zdi nemogoče. In zakaj? Samo zaradi tega, ker neki skupini šovinistov v ladjedelnicah sa mhiniso ugajali dvojezični napisi, ki so jih meni nič tebi nič enostavno zbrisali in za to svoje nasilno dejanje prejeli odločen odgovor zavednih delavcev, ki si ne dovolijo kratiti najosnovnejših človečanskih pravic, med katere vsekakor spada tudi izražanje svojih misli ustno in pismeno v svojem materinem jeziku. Če je torej potrebna policija, je potrebna za tiste, ki svojemu bližnjemu kratijo uživanje teh najosnovnejših človeških pravic. Teh mer s strani vojaške uprave si torej ne moremo zamišljati, da se bodo uresničile in čakamo službeni komunike. Če pa bo kljub vsemu vse to res, potem bo naše delavstvo vedelo, komu se ima za vse to zahvaliti ter se bo tudi po tem ravnalo.

Komunike Inf. urada kompartij o stališču KP Jugoslavije

PRAGA, 27. (ČEK). — V članku, ki bo objavljen jutri v glasilu «Rude pravo», se obvešča, da se je komunistične partije Češkoslovaške sestal v drugi polovici meseca junija v Romuniji Informacijski urad komunističnih partij, ki je razpravljal o stališču komunistične partije Jugoslavije. Sestanka so se udeležili za Bolgarijo Kostov in Červenkov, za Romunijo G. Dej, Lukas in Ana Pauker, za Madžarsko Rakosi, Farkas in Gore, za Poljsko Berman in Zavadski, za Sovjetsko zvezo Ždanov, Malenkov in Suslov, za Francijo Duclos in Fajon, za Italijo Togliatti in Secchia, za ČSR Slansky, Široky, Geminder in Bareš. «Rude pravo» bo objavilo tudi celotno besedilo komunikeja, ki je bil izdan o delu konference.

podeželja in smatrajo kmete, ki so individualisti, kot kolektivnost. Pozabljajo, da leninistična teorija uči, da mala individualna lastnina poraja kapitalizem in buržuazijo. Politična situacija jugoslovanskega podeželja ni nikakršen zadovoljiv vzrok. Nacionalizacija zemlje ne obstaja in prodaja zemljišč je dovoljena, velika posestva pripadajo kulakom. Na ta način je nemogoče, da se partija ne bi našla razorožena, ko se ji hoče prikazati, da razredna borba pojema.

Jugoslovanski vodje absolutno nočejo priznati napak svojih koncepcij, po katerih komunistična partija ni primorana in ne more imeti posebnega programa. Oni smatrajo, da se komunistična partija mora združiti z ljudsko fronto,

Dejstvo, da se v Jugoslaviji na politični areni predstavlja samo ljudska fronta, medtem ko se partija in njene organizacije ne predstavljajo s svojim pravim imenom pred ljudstvom, zmanjšuje ne samo vlogo partije v političnem življenju države, temveč slabi partijo kot politično silo, katere dolžnost je pridobivati vedno večje zaupanje ljudstva potom odkrite politične aktivnosti in prav tako odkrite propagande svoje doktrine in svojega programa.

Jugoslovanski vodje ponavljajo napake ruskih menjševikov in to priča njihova tendenca, da bi likvidirali komunistično partijo Jugoslavije. Informacijski urad smatra, da takšna politika ogroža obstoj partije in predstavlja nevarnost za republiko Jugoslavijo.

V petem poglavju zatrjuje Informacijski urad da je birokratični režim, ki so ga jugoslovanski voditelji vzpostavili v okviru partije je nevaren za obstoj in razvoj partije same. V Jugoslaviji niso bila realizirana načela kritike in avtokritike in centralni komite jugoslovanske partije se sestoji v večini iz neizvoljenih članov, čeprav sta Tito in Kardelj glasno zatrjevala o nasprotnem. Komunistična partija je dejanskov v pollegalnem položaju in sestanki partije se ne vršijo ali pa se vršijo tajno, kar slabi vpliv partije na množice. Ta tip organizacije se ne more smatrati za drugačnega kot izraz birokratičnega sektaštva in vodi k likvidaciji partije kot aktivnega in učinkovitega organizma. To vodi k vzpostavljanju vojaških metod podobnih metodam Trockega in je nedopustno, da se v komunistični partiji Jugoslavije negirajo osnovne pravice članov partije in da na najmanjše kritike odgovarja s krutimi represijami. Informacijski urad obsoja dejanja kot izključitev iz partije in aretacijo tov. Žujoviča in Hebranga, članov centralnega komiteja, ker sta si upala kritizirati antisovjetske koncepcije voditeljev partije in ker sta se izrazila v prid prijateljstva s Sovjetsko zvezo.

Interesi, samostojni obstoj in razvoj komunistične partije Jugoslavije zahtevajo, da se takšnemu režimu napravi konec.

V šestem poglavju se poudarja, da te kritike napak predstavljajo bratsko pomoč komunistični partiji Jugoslavije in voditeljem nudijo vse potrebne pogoje, da popravijo zagrešene napake.

Vsebino sedmega in osmega poglavja, kakor tudi popolni uradni tekst komunikeja Informacijskega urada bomo priobčili v jutrišnji številki.

Pričujoči komunike, katerega delni izvleček objavljamo v pomanjkanju v tem trenutku popolnega uradnega besedila, kažejo na različna stališča med komunistično partijo Jugoslavije in ostalimi komunističnimi partijami, članicami Informacijskega urada. Te razlike so na bratski, neprikrit in odkritosrčem način iznesene v tem komunikeju v obliki kritike komunistični partiji Jugoslavije. Z isto odločnostjo, s katero so kritike iznesene bodo prav gotovo tudi napake čim prej brez dvoma popravljene v korist enotni in granitni protiimperialistični fronti vsega delovnega ljudstva sveta.

V tem trdnem prepričanju naše ljudstvo ne bo nasedalo provokatorskim reakcionarnim spletkam, ki jih je tukajšnje reakcionarno časopisje že začelo trositi v svet.

Komunike Kominforma

PRAGA, 28. — Agencija AFP javlja, da obsega komunike Kominforma, ki je bil objavljen nocoj v Pragi, čez tisoč vrst in se deli na osem poglavij. V uvodu so navedene osebnosti, ki so se udeležile sestanka in je ugotovljena odsotnost predstavnikov komunistične partije Jugoslavije.

V prvem poglavju se pripominja, da je KPJ zadnje čase zašla na napačno pot v vprašanjih notranje in zunanje politike, na pot, ki ne soglaša z leninizmom. Informacijski urad odobrava nato iniciativo centralnega komiteja sovjetske komunistične partije, ki je opozorila na zgrešeno politiko KP Jugoslavije in predvsem na politične napake Tita, Kardelja, Djilasa in Rankoviča.

V drugem poglavju se ugotavlja, da voditelji KPJ vodijo nasprotno politiko Sovjetski zvezi in komunistični partiji Sovjetske zveze. V Jugoslaviji so vodili nevredno politiko omalovaževanja v pogledu sovjetskih specialistov Rdeče armade. Sovjetski specialisti so bili postavljeni pod nadzorstvo varnostnih organov kakor tudi uradni predstavniki Sovjetske zveze in predstavnik komunistične partije pri Informacijskem uradu, Judin. Vsa ta dejstva kažejo, da je postopanje voditeljev KP Jugoslavije nevredno komunizma, ker so jugoslovanske vladne oblasti začele postavljati na isto raven zunanjo politiko Sovjetske zveze in politiko imperialističnih sil ter postopale s Sovjetsko zvezo na isti način kot z meščanskimi državami. Ta protisovjetska politika je v Jugoslaviji povečala zavratno propagando, ki ima pečat protirevolucionarnega trockističnega sistema, kar se tiče degeneracije partije boljševikov Sovjetske zveze. Informacijski urad obsoja protisovjetske koncepcije, ki so v protislovju z marksizmom in leninizmom in ki so lastne samo nacionalistom.

V tretjem poglavju obtožuje Informacijski urad vodje KPJ, da so v notranji politiki svoje države opustili ključne pozicije delavskega razreda in negirali resničnost dejstva, da se kapitalistični elementi v sklopu partije povečujejo in da zaradi tega postaja razredna borba vedno bolj ostra na podeželju Jugoslavije. To postopanje je znak oportunizma, ker dovoljujejo, kakor zatrjujejo oportunisti tipa Buharin, da v prehodni dobi od kapitalizma k socializmu razredna borba preneha in da se ne razvija, kakor to trdi marksistično-leninistična teorija. Jugoslovanski vodje vodijo zmotno politiko, ker ne upoštevajo posebnega značaja

GLAS OSMIH DRŽAV v korist miru in varnosti

Komentarji sovjetskega tiska o varšavski konferenci

VARSAVA, 28. — Moskovski tisk posveča svoje uvodnike še vedno sklepom 8 zunanjih ministrov.

Tako pišejo «Izvestija», da poročilo o tej konferenci kaže vsem narodom pot, s katero se je mogoče izogniti morebitnemu novemu nemškemu napadu v Evropi. Ta pot je priznanje načel, sprejetih v Jalti in Potsdamu. List ugotavlja, da je pred tem sestankom sklicana londonska konferenca kršila načela mednarodnega sodelovanja, samo da zaščiti egoistične interese monopolističnih krogov v ZDA in Angliji. V Varšavi pa je bilo slišati močan glas osmih evropskih držav v obrambo mednarodnega sodelovanja v interesu velikih in malih držav, v interesu miru in skupne varnosti.

«Pravda» piše, da je program varšavske konference program borbe za trajen mir med vsemi narodi. Komentator moskovskega radia pa vidi v varšavskih sklepih to, da kažejo pot za dosego sporazuma med vsemi državami Vzhoda in Zapada, zlasti za sporazum med štirimi silami. V nasprotju z londonsko konferenco, kjer so mislili samo na ustanovitev posebnega bloka, imajo vzhodne države v načrtu zvezo vseh narodov. Vlade sovjetske zveze in ljudskih demokracij so izrazile željo po mednarodnem sodelovanju za rešitev nemškega vprašanja, ki je temeljni kamen za ureditev miru v Evropi.

To sodelovanje mora sloneti na načelih, ki izključujejo vsako grožnjo po obnovi nemškega imperializma.

Tudi bolgarski tisk je še vedno poln člankov o varšavski konferenci. «Otačestveni front» piše, da ima Bolgarija poseben razlog, da sodeluje bolj kot katera koli druga država v borbi proti imperialistom, kajti na njenih mejah sta dve nevarni vojni žarišči: Grčija in Turčija. Za tema dvema državama so iste imperialistične sile, ki so sprejele zadnje sklepe v Londonu in na podlagi katerih so uvrstile Nemčijo v okvir svojih vojaških in strategičnih načrtov.

RESOLUCIJA, KI SO JO SPREJELI NA PARTIZANSKI SKUPŠČINI

ZA MIR, ZA NAPREDEK
in spoštovanje mirovne pogodbe

Italijanski, slovenski in hrvaški partizani Trsta in ozemlja, ki so se zbrali na skupščini 26. junija 1948 ob zaključku svojega dela in diskusij

izjavljajo

da se bodo uprli z vztrajnostjo in odločnostjo, ki so jo pokazali v vojni in po vojni, slehernemu poizkusu zasužnjenja njihovega ljudstva tako po tujih imperialistih kakor po tukajšnjih oligarhijah, ki so že enkrat pripomogle k ustvaritvi fašizma, ki pa tega ne bodo uspele vdrugič.

Odklanjajo

klevetniško kampanjo, skrunitve in izzivanja, s katerimi se zaman skuša obrekovati svetla epopeja osvobodilne borbe. Ta kampanja kaže, kako so še okužene s fašizmom osebe in politične skupine, ki so to kampanjo začele in nadaljevale, ki pa ne zadene partizanske časti, ki jo že od začetka gibanja strugo čuvajo.

Zahtevajo zase,

za borce delavske enotnosti, za IV. armado ter za IX. in VII. korpus Titove vojske čast, da so osvobodili Trst, vso pokrajino do Soče in dalje, kjer so se srečali z italijanskimi tovariši slavnega korpusa prostovoljcev svobode in z anglo-ameriškimi ter novozelandskimi četami: to so zgodovinska dejstva, za katera je preveč prič, da bi jim lahko oporekali potvarjalci, ki se ne čutijo — le da zvesto služijo svojim gospodarjem — da bi vzdržali sodbo poštenih katere koli politične struje.

Zatrjujejo

pred vsemi, da so začasne ljudske oblasti, narodna zaščita, vse nove demokratične ustanove, ki so nastale ob osvoboditvi, izvršile svojo nalogo na najboljši način, ki ga je izredni položaj dopuščal, in da so bile edine, ki bi lahko, če bi se svobodno razvijale, izvršile korenito demokratizacijo tržaškega življenja v zadovoljstvo in korist najširših slojev ljudstva.

Ugotavljajo,

kako so nasprotno «demokracija» znanega ukaza št. 11 in naslednjih anglo-ameriške vojaške uprave, upravni in policijski aparat, ki ga je ta uvedla, način vladanja, povzročili na tem ozemlju gospodarsko mrtvilo, revščino, brezposelnost, oživljenje fašističnega delovanja, preganjanje proti demokratičnim silam.

Protestirajo

ker je spričo takega položaja vojaška uprava ovirala na vse načine njihovo skupščino, kar je dokaz, da se ta uprava boji pravičnih obtožb borcev, ki so v vojni delali sporazumno z zavezniškimi vojskami in so jih na borbo vzpodbujali angloameriški politični predstavniki in vojaški poveljniki, ki so zagotovljali po skupni zmagi vse drugo kakor sedanji nevzdržni položaj, ki ga označuje, kar se tiče borcev partizanske vojne, posebna zagrizenost proti njim, ki se je pokazala s procesi, aretacijami, napadi na povorke, policijskimi nasilji, vsakovrstnimi prepovedmi, zaplenitvijo sedeža itd.

Zahvaljujejo se

delovnemu ljudstvu in vsem demokratom za naklonjenost, ljubezen, solidarnost, ki so jih izkazali tako med vojno, ki je ne bi bilo mogoče voditi in zmagati brez njihove opore, kakor vedno v zadnjih treh letih novih borb za svobodo in demokracijo, ki jih je bilo treba voditi na novi podlagi, toda podvrženi enakemu stalnemu pritisku reakcionarnih sil.

Obvezujejo se

pred ljudstvom Tržaškega ozemlja ter narodi Italije in Jugoslavije, da bodo vztrajali na svoji borbeni liniji za pravice državljanov, za bratstvo in napredek, za sporazum med obema obmejnima republikama za strogo spoštovanje in uveljavitev mirovne pogodbe, za zmago svetovne fronte demokracije in miru proti vojnim hujskačem, ki hočejo spraviti svobodne narode na položaj kolonialnega suženjstva.

Odrejajo,

da se Zveza primorskih partizanov preimenuje v Zvezo partizanov Tržaškega ozemlja.

PROTESTNA ZBOROVANJA V LADJEDELNICAH

Zahtevamo aretacijo fašističnih teroristov

ES zahtevajo posredovanje OZN in Svetovne sindikalne zveze zaradi postopanja policije in VU

Danes zjutraj je bilo od 7.10 do 7.35 v ladjedelnici Sv. Marka veliko zborovanje, na katerem je neki delavec govoril o gospodarskem položaju našega mesta in ugotovil, da so gospodarji sprožili ofenzivo proti delovnemu ljudstvu. Omenil je, da so dvignili velik hrup o vprašanju dvojezičnosti, da bi odvrnili javnost od drugih važnih vprašanj, kakor n. pr. zapora odpustov, nova delovna pogodba in vprašanje tovarniških odborov. Med navzočimi delavci je bilo veliko ogorčenje zaradi aretacije sedmih delavcev, ki so jo izvršili včeraj po znanih izzivanjih sovražnikov enotnosti deelavstva v ladjedelnici Sv. Marka.

Tudi v tovarni strojev je bilo danes veliko zborovanje vseh tam zaposlenih delavcev.

V zvezi z aretacijami so Enotni sindikati poslali vojaški upravi sledeči protest:

Zveza Enotnih sindikatov, ki je zvedela za aretacije sedmih delavcev v tovarni Sv. Marka, odločno protestira pri vojaški upravi zaradi nasilstva policije, ki je od nje odvisna. Hkrati se zgraža, ker je prisiljena misliti, da bo to dejanje samo v podporo tistim silam, ki hočejo z izzivanji podžigati narodnostno mržnjo, postavljati delavce proti delavcem, odvrniti vzporedno z ofenzivo gospodarjev pozornost delavcev od življenjskih vprašanj.

Zveza Enotnih sindikatov zahteva izpustitev sedmih aretiranih delavcev in takojšnjo aretacijo atentatorjev na sedeže sindikatov v ul. Imbriani, Zonta in Monfort, teroristov, ki so skušali ovirati normalen potek dela med «zaporo» Delavske zbornice, ter vseh onih, ki so 1. maja vdirali v stanovanja in katerih imena so policiji znana.

Razen tega zahteva odločno postopanje proti metalcem bomb, napadalcev mirnih državljanov, organizatorjev izzivanj iz ulic XX Settembre in Cavana.

Predsedniku Varnosntega sveta pa so E. S. poslali sledečo brzojavko:

Enotni sindikati Tržaškega ozemlja zahtevajo posredovanje Varnostnega sveta, da se preneha samovoljno postopanje policije anglo ameriškega okupacijskega področja. Danes so aretirali sedem delavcev, dočim niso še aretirali morilcev delavca Planinška, metalcev bomb proti sindikalnim sedežem in vlomilcev v stanovanja 1. maja.

Končno so poslali brzojavko tudi tajniku Svetovne sindikalne zveze Saillantu:

Nujno je posredovanje Svetovne sindikalne zveze zaradi aretacije delavcev članov Enotnih sindikatov, Ofenziva proti razrednemu sindikalnemu gibanju je v polnem razvoju. Vojaška vlada je prekršila svobodo tiska in odklonila dovoljenje za manifeste, ki govorijo o visečih sindikalnih vprašanjih.

Kakor poročamo na drugi strani je danes zjutraj sedem aretiranih delavcev prišlo pred preiskovalno sodišče. Proces so preložili za 7 dni, delavce pa izpustili na začasno svobodo proti pologu kavcije.

VARSAVA — «Slovo Polskie» piše, da bosta kanal, ki bo vezal Odro z Donavo, zgradili skupno ČSR in Poljska in bo omogočil zvezo med Črnim in Baltiškim morjem. List poudarja, da bo kanal imel tudi veliko politično važnost, ker bo omogočil utrditev trgovine z državami vzhodne in srednje Evrope.

Za pravico, bratstvo in napredek

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nato so prišle na oder mnoge delegacije ljudstva, ki je hotelo še enkrat dokazati svojo tesno povezanost s svojimi najboljšimi sinovi. Vsa dvorana je vstala,, ko so se prikazale na oder matere petih padlih borcev: Tomažič, Col, Perossa, Jamnik, Valič in Cataruzza.

Ker je skupščini primanjkovalo časa je tov. Bukovec zaključil diskusijo in pozval na oder tov. Calabrijo, ki je v imenu komisije za resolucije prečital zaključno resolucijo skupščine. Nato je tov. Mavle Bruno prečital seznam kandidatov za glavni svet Zveze partizanov Tržaškega ozemlja. Vsi delegati so ta seznam sprejeli z burnim ploskanjem in ga soglasno izglasovali. Nato je v imenu novega glavnega sveta zaključil partizansko skupščino tov. Lipovec-Tine, ki je poudaril, da bodo partizani ostali vedno, kot v času narodnoosvobodilne borbe, prednja straža demokratičnega ljudstva za demokracijo, za mir, svobodo in za spoštovanje mirovne pogodbe. Zagotovil je navzoče da se bo glavni svet boril, da dobijo partizani sedež, ki jim bo v čast.

S pesmijo «Na juriš» so partizani zapuščali dvorano. Iz plementiih človečanskih idealov so stopili v vrste narodnih osvoboditeljev, iz istih idealov odločno nadaljujejo svojo borbo, da priborijo ljudstvu tiste pravice, ki so jih izvojevali v narodnoosvobodilni borbi in ki nam jih kratijo stari in novi fašisti pod okriljem imperialistov.

Borba se bo nadaljevala

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nato je tov. Čermelj v italijanščini, tov. Lipovec-Tine pa v slovenščini otvoril zborovanje. Povzel je besedo tov. Vojmir ter med drugim dejal: Kongres primorskih partizanov in današnje veličastno zborovanje sta še enkrat pokazala nerazdružljivo enotnost med prvoborci narodno-osvobodilne borbe z najširšimi ljudskimi množicami slovenskega in italijanskega naroda na Tržaškem ozemlju. Pokazala sta, da je ta enotnost bila že v borbi osnovni pogoj za zmago nad fašizmom in da bo tudi v bodočnosti osnovni pogoj za izvojevanje vseh pravic našega ljudstva.

To zborovanje se vrši v dneh, ko se vodi v svetu trda borba za ohranitev miru proti vojnim hujskačem, ki hočejo samo 3 leta po svetovni vojni na razvalinah Evrope v dneh, ko narodi sveta niso niti še zacelili težkih ran, ščuvati na novo vojno in na nova pokolja. Nato je tov. Vojmir pokazal na vse manevre imperialistov pri nas in v svetu, da bi začeli z novo vojno, ter nadaljeval: Vedo naj vsi oni, ki danes ščuvajo na vojno, da je položaj po drugi svetovni vojni drugačen. Da je izšlo iz druge svetovne vojne mnogo narodov v vzhodni Evropi, ki so pripravljeni za vsako ceno braniti svojo svobodo. Prav tako postajajo tudi osvobodilna gibanja v kolonialnih deželah vedno močnejša, kolonialni narodi zahtevajo danes svobodo in so pripravljeni boriti se zanjo.

Nadalje je pokazal na kršitev mednarodnih pogodb in obveznosti od strani vojaške uprave v Trstu ter poudaril, da je imel tristranski predlog glede Trsta namen podkrepiti vse protiljudske sile proti demokratičnemu gibanju. Razkrinkal je vso kampanjo reakcionarnih krogov v Trstu in zlasti proti partizanom, z namenom, da bi porušili slavo borcev za svobodo. Pokazal je na posledice pristranske politike vojaške uprave, ki se je zlasti pokazala ob priliki procesa proti «Primorskemu dnevniku», kjer se je ponovno kršila mirovna pogodba ter vprašanje enakopravnosti slovenskega jezika.

Nato je tov. Vojmir pokazal na težak gospodarski položaj v Trstu ter poudaril da je število brezposelnih delavcev doseglo 27.000 na 70.000 zaposlenih. To je dobra četrtina vseh delovnih moči. Nadalje skušajo zapreti ladjedelnico Martinuzzi, tovarno olja, iz katere je bilo samo v zadnjih dneh odpuščeno 400 delavcev. Delavska zbornica pa je kot agentura anglo-ameriškega imperializma skušala obrniti ob tej priliki zanimanje delavcev od vseh perečih vprašanj s sramotno provokacijo proti dvojezičnim napisom v ladjedelnici. Komedijantska stavka delodajalcev in civilne policije pa je v zadnjih dneh pokazala še enkrat pot, po kateri mora hoditi delavski razred, če hoče doseči svoje pravice. V vrstah teroristov, v vrstah hlapcev delodajalcev in protiljudskih elementov ni mesta za zdrave sile delavskega razreda.

Strnimo svoje vrste v močan demokratični blok za izvojevanje vseh svoboščin in za mir. Proti denunciantom pa bo naše ljudstvo vodilo odločno borbo ter bo zahtevalo spoštovanje mirovne pogodbe, izboljšanje gospodarskega položaja ter uveljavitev narodnostnih pravic.

Nato je med velikim navdušenjem vsega ljudstva stopil na govorniški oder tov. Gasparini. Njegov govor je nad vse navdušil navzoče, ki so ga prekinjali z vzklikil: «Hočemo uveljavitev mirovne pogodbe, proč s provokatorji, zahtevamo, da se postavijo pred sodišče fašisti, Živeli partizani, osvoboditelji Trsta!».

Svoj govor je tov. Gasparini ob navdušenju ogromne množice zaključil z besedami: «Borba se nadaljuje in se bo nadaljevala, dokler ne bo več treba vzklikati: «Smrt fašizmu!». In v takem razpoloženju je množica začela pola goma zapuščati trg Perugino, kjer je pokazala svojo solidarnost s tistimi, ki so osvobodili naše mesto.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Združeni pri partizanskem kosilu

Zaključek manifestacij v znak solidarnosti z našimi hrabrimi partizani pri Sv. Ivanu

Sv. Ivan je imel v nedeljo popoldne prazničen izgled; povsod zastave in morje barv. Svetoivančani so imeli namreč čast, da so imeli v svoji sredini partizane, katerim na čast so bile v krožku Škamperle in na Rotondi ljudske veselice.

Od 15. ure pa vse do pozne noči je odmevalo po Sv. Ivanu petje in godba. Skupine Tržačanov, ki so hotele prispevati k uspehu ljudskih veselic v počastitev naših hrabrih partizanov, so že v zgodnjih popoldanskih urah napolnile vrt krožka «Škamperle» in pa vrt na Rotondi. To so bile resnično ljudske veselice, s katerimi je hotelo tržaško demokratično ljudstvo dokazati svoje spoštovanje in ljubezen do borcev za mir in svobodo. V krožku «Škamperle» so spustili v zrak ogromen balon, ki je nosil velik napis «Živeli partizani» in pa rdeče peterokrake zvezde. Še dolgo potem so ljudje gledali balon, ki se je zibal visoko v zraku in oznanjal Tržačanom partizanski praznik.

Ob 19. uri je bil na Rotondi zaključek manifestacij v znak solidarnosti z našimi hrabrimi partizani. V ozračju, polnem navdušenja in ljubezni do naših hrabrih partizanov, sta spregovorila tov. Kenda in Slavec, ki sta v kratkem obrazložila vse velike žrtve našega ljudstva. Med vojno in po vojni, njegovo borbo za spoštovanja mirovne pogodbe, za ohranitev svetovnega miru, za svobodo in demokracijo. Oba govornika sta ponovno obsodila civilno policijo, ki je v nedeljo zjutraj pokazala zopet ves svoj gnev in bes do demokratičnih množic ter brutalno napadla partizane na Garibaldijevem trgu.

«Mi hočemo delo in mir!» je zaključil tov. Kenda. «In prav zaradi tega se bomo borili še z večjo odločnostjo. Prepričani smo, da bomo zmagali, ker so naše sile najmočnejše in da bodo prav te zagotovile svetu mir in svobodo».

Po končanih govorih je godba Rinaldi zaigrala nekaj koračnic, na kar so ob njenem spremljanju zapeli italijanski in slovenski okrajni zbori ob navdušenem ploskanju «Delavsko himno», «Partizansko» in končno še na željo vseh «Na juriš». V veselem razpoloženju so se Tržačani v poznih urah vračali proti svojim domovom.

Da bi se kot nekoč združeni pogovorili o svojih doživljajih iz partizanskega življenja, so odšli partizani in garibaldinci v nedeljo opoldne, po končani manifestaciji, ki je bila na trgu Perugino, v gostilno «Suban» pri Sv. Ivanu, kjer jih je čakalo «partizansko kosilo».

Na vrtu gostilne «Suban» sta bila postavljena dva velika kotla, pod katerimi je veselo plapolal ogenj; nekdanji partizanski kuharji so zopet po tolikem času kuhali svojim borcem kosilo in kazalo je, da jim je ta posel zelo ugajal, ker so neumorno vrteli in pridajali hrani razne začimbe, da bi čim bolj zadovoljili svoje goste. Partizansko kosilo je bilo v resnici obnavljanje spominov iz partizanskega življenja, ko so naši hrabri borci, med bitkami skuhali in použili nekaj hrane ter se potem zopet dalje borili.

Ko je bilo kosilo kuhano, je zadonelo povelje: «Tovariši, vsi v vrsto!» Vsi navzoči so se brez besed postavili v vrsto ter so z vojaškimi posodami v rokah čakali na kosilo, ki je bilo zelo izdatno. Borci in njihovi bivši poveljniki, vsi so s slastjo pojedli svoje kosilo, ki jim je še bolj teknilo zato, ker je vladalo med njimi resnično bratsko razpoloženje. Kot vsi ostali, so čakali v vrstah tudi tov. Babič, Vidali in Marina.

Po končanem kosilu so se nekateri tovariši zbrali ob klavirju ter pričeli prepevati partizanske pesmi. Tako hitro ustanovljen pevski zbor res ni delal sramote; iz čistih grl je donela slovenska in italijanska partizanska pesem. Nekateri tovariši pa so sedeli ob mizah ter so si glasno pripovedovali svoje partizanske doživljaje ter se spominjali borb, ki so jih preživeli skupaj. V veselem razpoloženju se je po približno dveh urah zaključilo partizansko kosilo, ki je pokazalo, da sta bratstvo in ljubezen, katera sta družila partizane in garibaldince v borbi, danes še bolj trdna in močna.

Seja mestnega odbora SIAU

Danes ob 9.30 bo v krožku škarjev ul. Trento 2/I seja mestnega sveta SIAU.

Peta obletnica smrti junakinje Alme Vivoda

Včeraj 28. junija je poteklo pet let, odkar je umrla junaške smrti tov. Alma Vivoda, ki je bila v osvobodilni borbi svetal vzgled vsem borcem in borkam za svobodo.

Kdor jo je poznal, se danes z istim spoštovanjem spominja te velike junakinje, ki je znala s svojim pogumom in borbenostjo voditi tovariše, še prav posebno pa žene. S svojo toplo besedo in trdnim prepričanjem je znala vliti poguma tistim, ki so se borili proti okupatorju; znala je prepričati žene, da je edina njihova pravilna pot združena borba proti okupatorju, ki bo vodila do končne zmage in do boljšega in srečnejšega življenja.

Veliko je bilo njeno delo; za svoje ideje je dala vse, celo življenje. Njena izguba je globoko prizadela vse, ki so jo poznali, ali pa so čuli pripovedovati o njenem junaštvu in pogumu. Z njo so žene izgubile prijateljico, tovarišico in najpogumnejšo borko za svobodo. Tovarišica Alma Vivoda bo ostala vsem ženam svetal vzgled v njihovi borbi za uresničitev vseh zahtev. Ob petletnici njene smrti se je spominjamo ter ji v duhu obljubljamo, da bomo vedno nadaljevali pot, ki nam jo je ona s tolikšnim zaupanjem in vero pokazala.

Krožke hočejo zapreti

V okviru obiskov, ki jih policija prireja v raznih kulturnih krožkih, kjer išče orožja, medtem ko dobro ve, kje bi ga lahko dobila, če bi ga hotela, spada tudi včerajšnja preiskava, ki jo je napravila policija v dvorani prosvetnega društva na Kontovelu.

Nekako ob 10.15 dopoldne je prišlo pet policajev, od teh trije v uniformi, dva pa v civilu od CIT-a s Proseka k gostilničarki tov. Gulič Ivanki, ki je imela shranjene ključe Prosvetnega doma. Izjavili so, da imajo nalog od angleše policije z Opčin, naj preiščejo dvorano prosvetnega doma na Kontovelu. Ukaza zato niso gospodje niti pokazali. Res so se takoj namenili v dvorano, kjer so nekaj časa brskali, nato pa so se kot psi zagnali pod gledališki oder v dvorani. Seveda so medtem vse zaprli, tovarišica pa je morala čakati v dvorani na izid preiskave. Naenkrat so privlekli na dan revolver, tri ročne bombe, od teh eno pokvarjeno, nekaj tritola, nekaj metrov vžigalne vrvice, detonatorje in osem starih neuporabnih pušk, ki so jih rabili za gledališke predstave.

Policaji, ki so nato tovarišico odpeljali na policijo in kateri je sledila aretacija Spangerja Alojzija in Starca Stanislava, katera so pa nato izpustili, so silili z neumnim vprašanjem, naj pove, kdo je prinesel municijo in orožje pod oder. Ljudje se pač upravičeno sprašujejo, kaj sili policija s takimi vprašanji, naj raje vpraša to onega, ki je prinesel orožje v dvorano in nato šel policiji javit, da je orožje položil tjakaj. Zločinsko bi bilo sploh misliti, da bi orožje bilo last društva. Omeniti moramo, da so okna dvorane vedno odprta. Ljudje so povedali, da imajo zmeraj opravka pod odrom, toda o orožju ni bilo nikdar ne duha ne sluha. Zato je pač ta možnost, da je kdo, ki si želi, da bi zaprli krožek — podtaknil orožje in nato šel obvestit policijo. Smukanja policije po krožkih in iskanje dlake v jajcu ob vsaki priliki je pa za to trditev naravnost neizpodbiten dokaz.

Vse to pač spada v okvir kampanje anglo-ameriških imperialistov, da bodo dali nekaj snovi za sestavljanje poročil.

Partizanski letaki jih v oči bodejo

Partizanska skupščina je nekaterim krogom šla strašno na živce. Verjetno, ker se zavedajo, da združeni slovanski in italijanski partizani, ki so se štiri leta borili proti fašističnemu in nacističnemu okupatorju, predstavljajo najtrši branik proti onim, ki z lažidemokracijo skušajo zatreti demokratično gibanje na našem ozemlju in pri tem kršijo mirovno pogodbo. Med temi krogi so tudi nekateri člani civilne policije, ki so v nedeljo tako pridno mahali z manganeli po partizanih.

Tudi v Škedanju, kjer so do sedaj bili policaji nekam pohlevni, so se v nedeljo zjutraj ti odlikovali s tem, da so trgali z zidov letake, ki so bili izobešeni za partizansko zborovanje, čeprav je za to dala dovoljenje VU. Ljudje ki so to dejanje videli, so upravičeno spraševali policiste-med njimi je nekdo imel št. 3493-ali jih letaki, oziroma vsebina v oči bodejo.

Mnogo bolj koristno za policaje bi bilo, če bi se s takovnemo vrgli na kako drugo akcijo. Za njihov ugled mnogo bolj koristno delo bi bilo, če bi res nepristransko vršili svojo službo in res skrbeli za red in mir državljanov ter posebno pa skrbeli za nedotakljivost osebne imovine.

Težka nesreča v Trebčah

Kot blisk je včeraj pretresla Trebče vest o nesreči, ki se je pripetila mali Mariji Gregoričevi. Skoraj vsa vas se je zbrala na trgu okrog krvavečega otroka. Nekaj pred 12 je bila Gregoričeva na vozu za prevoz zemlje. Iz še nepojasnjenih vzrokov je otrok, ki je sicer sedel v vozu, padel na cesto, istočasno pa se je nad njim zvrnil tudi koš. Čeprav so voznik, ki je bil poleg voza, in drugi mimoidoči skušali takoj pomagati otroku, je bilo vse njihovo prizadevanje zaman. Otrok ni imel niti toliko moči, da bi jokal. Tako močen je bil sunek, ki ga je punčka zadobila pri padcu.

Nekako ob 12.30 je prišel v vas rešilni avto iz mesta z dežurnim zdravnikom. Ta je takoj ugotovil, da je Gregoričeva zadobile hude poškodbe na glavi in živčni pretres. Z rešilnim avtomobilom so otroka prepeljali v tržaško bolnico. Stanje otroka je precej resno.

Razprava o dogodkih v ladjedelnicah

Sedem tovarišev, katere je policija aretirala, ker jih je osumila, da so sodelovali pri napadu na Delavsko zbornico v petek opoldne, ko je delavstvo odgovorilo na provokacije šovinistov, so včeraj privedli pred vojaško sodišče, ki je določilo narok za razpravo proti njim.

Tovariši so Avgust Albertini, Spartaco Di Lena, Nikolaj Englaudi, Klavdij Fuk, Angel Milani in Rudolf Poci. Na sodnikova vprašanja niso policijski organi mogli dati sodniji pravih dokazov proti tovarišem. Razprava proti njim se bo vršila čez sedem dni. Vsi pa so bili izpuščeni na začasno svobodo proti plačilu kavcije v višini 50 tisoč lir.

FOTOGRAFIJA

Slovensko planinsko društvo v Trstu je ustanovilo fotografski odsek, ki deluje že dva tedna. Že po prvih dveh sestankih se je pokazalo, da bo ta odsek izredne važnosti za vsakega ljubitelja fotografije. V odseku deluje nekaj izkušenih amaterjev, ki bodo imeli redna predavanja, na katerih bodo obravnali vsa vprašanja, ki spadajo v to stroko. Predavanja bodo poljudna in zaradi tega dostopna tudi začetnikom.

Vabimo v prvi vrsti mladino, in pred vsem srednješolsko mladino, da se stalno udeležuje teh sestankov, ki bodo vsako sredo ob 20 v prostorih na trgu Ponterosso št. 6 II nadstr.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

V dneh 26. in 27. junija se je rodilo 19 otrok, umrlo je t. 21 ljudi, porok je pa bilo 12.

Civilna poroka: uradnik Renato Slaus in uradnica Renata Camocino.

Cerkvene poroke: amer. vojak Evgen Lewis in šivilja Armina Poropat, ing. dr. Cesare Cattola in zasebnica Ester Miali, mehanik Doro Penko in zasebnica Josipina Medica, šofer Otilij Pavlin in trg. pomočnica Konsuela Artico, mehanik Bruno Rebeggiani in šivilja Marija Bellini, trgovec Josip Mimo in učiteljica Ermina Apolonio, slikar Rihard Centix in zasebnica Licia Mian, uradnik Dimitrij Dreossi in uradnica Ana Ivanišević, uradnik Frane Sanson in šivilja Ivana Orel, uradnik Armando Accorsi in zasebnica Nada Strajher, inžener Gualtiero Waller in učiteljica Silvana Patscheider.

Umrli: 79-letna Julija Lisjak, 46-letni Marij Tedesco, 82-letna Matilda Pasco, 59-letni Silvo Cazziol, 77-letna Angelina Albini, 77-letni Ignac Milazzi, 38-letni Vladimir Rodinis, 46-letni Umberto Bardi, 23-letna Rosa Sauli, 55-letni Ivan Rasem, 29-letna Fabia Basaluzzo, 52-letni Luka Legoni, 74-letna Terezija Redivo, 55-letni Silvo Carli, 1 leto stara Jadranska Marsetti, 48-letni Alojz Broglia, 80-letna Regina Niesner, 48-letni Alojz Pattai.

Fizkultura

Velik uspeh lahko-atletskih tekrem v Kopru

Največ zmag so si pridobili Tržačani in Piranćani

Na prijaznem koprskem nogometnem igrišču so bile v nedeljo lahko-atletske tekme. Jasno je, da se na lahko-atletskem polju borijo za boljša mesta Tržačani, in posebno Piranćani, ki so ena najboljših ekip Istre in tudi Tržaškega ozemlja. Veliko atletov dnevno trenira pod vodstvom neumornega Corsija.

V skoku v višino je zmagal Venturini (Piran) s skokom 1.55 m. Njemu slede Novak (Umag), Peselli (Tomažič) in Grigio (Piran) s 1.50, Abram (Sindikati), Savli (Tomažič) in Bortole (Piran) s 1.45 m itd.

Skok v višino ženska: Brazatelli (Piran) 1.10 m, Petener (Piran) 1 m itd.

Met kopja: Corazzi (Tomažič) 35.80, Mora (Partizan) 33.25, Dobrila (Nabrežina) 28.70, Bortolotti (Nabrežina) 27.30, Michelazzi (Tomažič) 26.95, Venturini (Piran) 23.30.

Tek na 3000 m: Fuks (Nabrežina) 9'54" 2-10, Abram (Nabrežina) 10'1", Urbani (Sv. Ivan), Zennaro (Piran), Kaldi (Nabrežina), Jaski (Sv. Ivan) itd.

Hoja na 5000 m: Govorčin (Pristaniščniki) 31'5", Corsi (Pristaniščniki) 31'25", Sabadin (Rdeča zvezda), Neppi (Col ILVA), Vidali (Piran), Corsi Edi (Pristaniščniki).

Švedska štafeta: 1. Piran (Pierobon, Potocco, Venier, Venturini) 2'25"6-10, 2. Tomažič (Savli, Micol, Verita, Peselli) 2'34"2-10.

Barkovljanci, nepremagljivi v plavanju, so si priborili „Otvoritveni pokal“

S sodelovanjem velikega števila plavalcev so bile v nedeljo v Barkovljah prve plavalne tekme ZDTV. Barkovljanci so se pokazali za nepremagljive, toda tik za njimi stoji Elektra, ki ima v svojih vrstah izredno dobre talente posebno v skupini pod 16 leti. Izidi so sledeči: Skupina A (nad 16. leti).

400 m prosto: Dolesi (Barkovlje) 7'28"5-10, Cirelli (Greta) 7'44". *100 m prsno:* Persi (Barkovlje) 1'38"; *100 m hrbtno:* Pertot (B) 1'50"8; *100 m prosto:* Asquini (Elektra) 1'20"6, Paci (E) 1'21"5, Sodomaco (B); *4x200 prosto:* Barkovlje (Dolesi, Pertot, Starc, Logar) 15'3"5; *štafeta 3x100 mešana:* Barkovlje A (Dolesi, Cerljenco, Persi) 4'44"9, Barkovlje B 5'33", Elektra; *Skupina C (pod 16 leti) — 50 m prosto:* Buffolo (E) 33'7", Starc (B); *50 m hrbtno:* Buffolo (E) 48"4 Starc (B) 50"9; *50 m prsno:* Portaleone (E) 45"2, Antoni (B); *4x50 prosto:* Elektra (Paci, Asquini, Buffolo, Renko) 2'26"2, Barkovlje 2'45"8; *3x50 mešano:* Elektra (Buffolo, Portaleone, Asquini) 2'15"1, Barkovlje 2'23"4.

Otvoritveni pokal si je priboril plavalni klub Barkovlje s *81 pred Elektro s 56 točkami.*

Česen prvi na kolesarski tekmi za „Poletni pokal Olimpije“

Zmagati na progi 130 km pomeni biti na vsak način izvrsten kolesar in da je to Česen, je dokazal s svojo zmago na nedeljski kolesarski tekmi. Sesljan in Izola sta opazovala te naše kolesarje, ki vztrajno trenirajo, da bodo dosegli čim boljše rezultate, kajti pred njimi je še velika tekma okoli Slovenije in Hrvatske, ki se bo začela 4. julija.

Bartoli in Česen sta takoj začela misliti resno, seveda tudi Sosič ni hotel zaostati, vendar mu je prebito kolo povzročilo škodo, da se ubogi Sosič ni mogel niti misliti več na zmago. Česen in Bartoli sta se tako medsebojno dajala in zmagal je prvo imenovani s krasnim končnim sprintom. Vrstni red na cilju je sledeč: 1. Česen (Sv. Ivan) 4h 03'; Bartoli (Sv. Ivan) 4h 03', Sosič R (Opčine) 5' kasneje; slede še Kalin, Vrabec, Rebula, Mosetti, Piazza itd.

Prvi dan prvenstva v odbojki

V nedeljo so bile na igrišču CRDE in Tomažiča prve tekme v odbojki za prvenstvo Tržaškega ozemlja obeh skupin. Izidi so sledeči: *I. skupina* Sv. Marko - Dijaško F. D. 2:0, Tovarna strojev - Greta 2:0; *II. skupina:* Tomažič - DSZ ES 2:0, Barkovlje - Škorklja 2:0, Lonjer - Elektra 2:0.

Rojan si je zaslužil obstanek v prvenstvu Tržaškega ozemlja

Za zmago nad Nabrežino se ima Rojan zahvaliti samo Sartoriju, ki je dosegel edini gol dneva, ki pa na vsak način zadostuje za zmago v kvalifikacijski tekmi za obstanek v našem najvišjem prvenstvu. Nabrežina žal ni bila v svojem najboljšem dnevu in dasi je dobro napadala, ni znala izrabiti prilike za gole. Tudi Rojan si je marsikatero priliko zapravil, vendar Rojančanom je bil glavni cilj zmaga, kar so tudi dosegli.

ŠAH

V sredo 30. t. m. ob 20 bo v Trstu v ul. Canova 25 sestanek vseh šahistov, kjer se bomo domenili o nadaljnjem delu, da speljemo do konca program, ki smo si ga zadali v tem letu:

1) društvena tekmovanja za pokal najboljšega moštva,

2) finalni turnir za prvenstvo Trsta,

3) turnir najboljših šahistov TO, ki bo izbral moštvo za balkaniado v jeseni.

Vabljeni ste prav vsi pri nas včlanjeni šahisti, da pridete na ta važen pomenek. Predvsem pa je obvezno za sledeče: Colautti, Kravs Drago, Pavlovič st., Regent, Olio, Nalin, Clemente, Grasso, Baša, Kranjec, Štolfa, Benulič, Filipović, Volčič, Pivk, Čok, Čepar, Škrap, Sarasin, Posega, Grobovšek, Polieri, Stern, Bombardatti.

V soboto sta se v Kopru poročila TOV. MARJAN ZERJAL, znani fizkulturnik, in TOV. OLGA ZERJAL. Mlademu paru, ki sta včeraj odpotovala z drugimi telovadci na vsesokolski zlet v Prago, želimo v življenju obilo sreče!

CELO MLEKO hočejo odvzeti delavcem

Zveza Enotnih sindikatov za kovinarsko stroko je prejela obvestilo, da namerava SEPRAL po ukazu inšpektorata za delo ukiniti izdajanje mleka vsem delavcem, ki so zaposleni v prostorih, kjer so nevarni plini.

Vsi dobro vemo, da je mleko edini zdravilni pripomoček za vse tiste, ki morajo deliti v tako nezdravih prostorih, in da je zato nujno potrebno, da ga ti delavci še v nadalje prejemajo. Naj poudarimo, da so mleko prejemali ti delavci celo pod režimom, ki ni bil prav nič naklonjen delavskemu razredu. Zato je dolžnost inšpektorata za delo, da prekliče ta svoj ukaz ter dovoli delavcem redno prejemanje mleka.

* * *

Na pismo, ki ga je poslala Zveza enotnih sindikatov za poljedelstvo kapitanu Lesterweli na vojaško upravo, v katerem so prosili, da bi bili oproščeni kmetje Boršta in okolice zemljiških davkov tiste zemlje, ki so jo izgubili zaradi pogozdovanja, je kapitan odgovoril Zvezi ES sledeče:

Po nalogu Urada za delo obveščamo Zvezo ES, da je oddelek za industrijo — Urad za poljedelstvo in ribolov, s svojim ukazom ZVU FTT 1. 12. 0454 z dne 22. junija 1948, obvestil, da bo zahtevo delavcev vasi Sv. Antona in Boršta dobro proučil in da jih bo o rešitvi obvestil.

* * *

Včeraj zjutraj so se vršila v vseh podjetjih, delavnicah in mestnih ustanovah protestna zborovanja zaradi aretacije in odpustitve z dela delavcev ladjedelnice Sv. Marka. Na teh zborovanjih so delavci soglasno odobrili protestna pisma, ki so jih poslali vojaški upravi, brzojavke Združenim narodom in Svetovni sindikalni zvezi. V vseh teh protestnih notah so zahtevali, da se izpustijo na svobodo aretirani delavci in da se aretirajo vsi tisti izzivači, ki so vrgli bombe na sindikalne sedeže.

* * *

Na uradu za delo se še vedno nadaljujejo pogajanja o delovnih pogodbah za peke in prevoznike.

* * *

Delavci pivovarne «Dreher» so pokazali dejansko svojo solidarnost z delavci pivovarn «Treh Benetk». Delavci pivovarne Dreher ne bodo poslali svoje pivo v Italijo, dokler bo trajala tam stavka.

* * *

Ker so tovarnarji odbili zahteve delavcev plinarne (Officina Gas Compressi), so pričeli delavci s protestnim gibanjem.

OBVESTILO

OPOZARJAMO PREBIVALSTVO, DA SE JE UREDNISTVO NASEGA LISTA PRESELILO V NOVE PROSTORE V UL. MONTECCHI 6 (TEL. 93-808).

DAROVE IN PRISPEVKE PA SPREJEMA SE VEDNO UPRAVA «PRIMORSKEGA DNEVNIKA» NA GOLDONIJEVEM TRGU ŠT. 1-I (TEL. 93-807).

PARTIZANSKA RAZSTAVA

Partizanska razstava narodno osvobodilne in antifašistične borbe je odprta prebivalstvu dnevno od 10 do 12 ter od 16 do 22 v prostorih Delavske športne zveze v ul. Conti 11.

Obiščite jo!

Prireditev gojencev svetoivanskega otroškega vrtca

bo danes 29. t. m. ob 17 v prostorih prosvetnega društva «S. Škamperle». Prireditev naših najmlajših toplo priporočamo.

ŠOLSTVO

Roditeljski svet šole pri Sv. Ani se bo sestal v sredo 30. t. m. ob 21 prostorih prosvetnega društva na Kolonkovcu. Vabimo starše, da se sestanka polnoštevilno udeleže.

URADNE OBJAVE

Pristojbina na vžigalnike, nadomestne dele in kamenčke. Ukaz št. 275 z dne 24. t. m. navaja višino pristojbin za uvožene vžigalnike, kakor tudi izdelane na tem področju po spodaj navedeni meri; vžigalniki 1250, 750 in 500 lir; za vžigalnike, ki se prižigajo z električnim tokom pa je pristojbina 750, 1250 ter 750 lir. Pristojbina za vsak nadomestni del je 250 lir. Pristojbine za kamenčke so sledeče: 15, 20 in 150 lir.

DAROVI IN PRISPEVKI

Za Dijaško matico daruje slovensko prosvetno društvo «S. Škamperle» 6000 lir kot čisti dobiček predstave «Navaden človek».

V isti namen darujejo znani kvartaši iz gostilne Milkovič pri Sv. Ivanu 250 lir.

KOLEDAR

Torek 29. junija
Sv. Peter in Pavel
Sonce vzhaja ob 4.15, zahaja ob 19.58. Dolžina dneva 15.43. Luna zahaja ob 11.57. Danes ob 16.23 zadnji krajec.
Jutri 30. junija
Žarka, Lucina

Spominski dnevi

1943 so Nemci pobili v Kruševcu 3000 prebivalcev.

PRESKRBA

Razdeljevanje koruze činkvantin. Naznanjamo vseh kmetovalcem, da so pri občinskem uradu kmetijskega nadzorstva na razpolago nakazila za koruzo činkvantin za zeleno krmo.

Konec razdeljevanj. Obveščamo vse razdeljevalce živil, da se jutri 30. t. m. končajo vsa razdeljevanja živil razen *belih testenin* za delavce zaposlene pri težkih in najtežjih delih pri oboroženih silah, ki se bodo končala 15. julija.

ENOTNI SINDIKATI

Sindikat mešanih strok. Danes 29. t. m. bo ob 19 v ul. Conti 11 občni zbor sindikata mešanih strok.

Zveza stavbne stroke. Jutri ob 18.30 seja upravnega odbora v ul. Imbriani 5.

PROSVETNA DRUŠTVA

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» vabi vse pevce, da se zbero danes 29. t. m. ob 15.30 v gostilni Jadran, od koder bo odhod z avtobusom v Boršt.

PROSVETNO DRUSTVO «ROJAN» priredi danes 29. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega krožka «Ravbar» na Greti Finžgarjevo dramo «Razvalina življenja».

Prosvetno društvo «V. Šmuc» vabi na pionirsko prireditev, ki bo v danes 29. t. m. ob 16.30 v društvenih prostorih.

PROSVETNO DRUSTVO «SLOVENEC» IZ BORSTA priredi danes 29. t. m. ob 17 na prostem «Praznik naše pesmi». Sodelujejo pevski zbori iz Boršta, Ricmanj, Boljunca, Doline in «Ivan Cankar» iz Sv. Jakoba ter godba z Brega.

V Boršt vozijo vlaki iz postaje Sv. Andreja ob 13 in 17.45; iz Boršta odhajajo ob 19 in 21.50.

Avtobusi bodo vozili v Boršt, od 13 naprej s sledečih mest: Garibaldijev trg, Skedenj, Sv. Ana, Rotonda Bosketo, Katinara, ul. F. Severo, Vrdela.

Vabimo vse ljubitelje naših narodnih in umetnih pesmi, da se praznika udeleže.

Za dobro domačo kapljico preskrbljeno.

PROSVETNO DRUŠTVO NA OPCINAH uprizori 3. julija ob 9 zvečer na dvorišču Prosvetnega doma znano zgodovinsko igro «Miklova Zala», ki jo je priredil Frane Žižek. Z velikim uspehom so to igro igrali v ljubljanskem in mariborskem gledališču in na mnogih ljudskih odrih. Vsebina igre je zajeta iz dobe turških borb in kmečkih puntov, to je ob koncu 15. stoletja. Dejanja se godijo v Rožu na Koroškem in na Turškem.

Pri izvedbi igre sodelujeta domači pevski zbor in orkester.

Prosvetno društvo «Vojka Šmuc» vabi napionirsko prireditev in zaključek šolskega leta otroškega vrtca, ki bo danes ob 16.30 v prostorih VOM št. 2.

PIONIRSKA DRUZINA «VOJKO» IZ ROCOLA zaključi šolsko leto s PIONIRSKO PRIREDITVIJO, ki bo danes 29. t. m. ob 20 pri Lovcu. Na sporedu sta pionirski igri «Dobričina» in «Škrateljček» ter nastop pionirskega tamburaškega zbora.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

za Tržaško ozemlje

V petek 2. julija 1948 ob 20.30:

Miško Kranjec:

«POT DO ZLOCINA».

Premiera v Domu kulture v Skednju.

V glavnih vlogah nastopajo: Jožko Lukeš, Modest Sancin, Ema Starčeva. Ostale vloge igrajo: Valerija Silova, Angela Rakarjeva, Ernest Zega, Rngela Sancinova, Belizar Sancin, Silvij Kobal in Berta Ukmarjeva. — Režijo vodi Justo Košuta.

Koncerti

Večer operne glasbe

Ljubitelje operne glasbe opozarjamo na koncert slovenske operne šole v Trstu, ki bo prihodnji petek dne 2. julija t. l. ob 20.30 uri v dvorani Doma pristaniških delavcev. Na koncertu boste imeli priliko slišati poleg italijanskih opernih arij tudi odlomke iz slovanskih oper (Prodana nevesta, Ero z onega sveta, Snegeročka).

Poleg številnih solistov sodeluje tudi komorni zbor.

IZLETI

PDT sporoča, da je izlet na Učko, ki bi moral biti 11. julija, preložen na nedeljo 18. julija. Vpisovanja do sobote 3. julija v čevljarni Pirc, ul. Settefontane 3 in pri Gec, Rojan, Fra i Rivi.

RADIO

7.30. Koledar. 7.35. Jutranja glasba. 7.45. Napoved časa in poročila. 11.30. Reproducirana glasba. 12.00. Novi svet. 12.10. Operne uverture in fantazije. 12.45. Napoved časa - poročila. 13.00. Lahka solistična glasba. 13.30. Komorni zbor. 14.00. Dnevni pregled tiska. 14.15. Pestra glasba. 17.30. Plesna glasba. 18.00. Naša povest. 18.15. Cesar Franck: Sonata za violino in klavir. 18.40. Vesele melodije na harmoniko. 19.00. Operetna glasba. 19.30. Pevski koncert sopranistke Kozem Rožice. 19.45. Napoved časa - poročila. 20.00. Orkestralna glasba. 20.30. Iz domače knjižne police. 20.45. Nordijske narodne pesmi. 21.00. Pester večer.

Odg. urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tržaški tiskarski zavod

IZLETI

Ljubljana - Reka
Belopeška jezera
v nedeljo 25. julija

Vpisovanja v vseh potovalnih uradih do 3. JULIJA.
Pojasnila TELEFON št. 29-243.

PROSVETNO DRUSTVO Z OPCIN obvešča, da se zaradi nestalnega vremena predstava

„Miklova Zala“

odgodi na SOBOTO 3. JULIJA 1948. — Vstopnice se bodo prodajale od 1. julija na krajevnem odboru od 14 do 19 ure.

ZA TRŽAČANE BO VOZIL POSEBEN TRAMVAJ.

OBMORSKO KOPALIŠČE

Sv. Nikolaj

Restavracija - Bar - Buffet - Odlična postrežba - Ples na prostem

OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH:
ODHODI S POMOLA RIBARNICE
V TRSTU — *legalna ura*

Parnik «Vettor Pisani»	ob 7.30
Motorna jadrn. «Levante»	» 8.15
Parnik «Itala»	» 9.—
Parnik «Vettor Pisani»	» 10.15
Motorna jadrn. «Levante»	» 11.—
Parnik «Itala»	» 11.30
Motorna jadrn. «Levante»	» 13.30
Parnik «Vettor Pisani»	» 14.15
Parnik «Itala»	» 14.45
Parnik «Itala»	» 19.10

ODHODI IZ SV. NIKOLAJA

	legal. ura	sončna
Motorna jadrn. «Levante»	ob 9.15	8.15
Parnik «Itala»	» 9.50	8.50
Motorna jadrn. «Levante»	» 12.00	11.00
Parnik «Vettor Pisani»	» 12.45	11.45
Parnik «Itala»	» 13.15	12.15
Motorna jadrn. «Levante»	» 17.30	16.30
Parnik «Itala»	» 18.15	17.15
Parnik «Vettor Pisani»	» 19.00	18.00
Motorna jadrn. «Levante»	» 19.30	18.30
Parnik «Itala»	» 20.00	19.00
Parnik «Vettor Pisani»	» 21.00	20.00
Motorna jadrn. «Levante»	» 21.30	20.30

Cene kombiniranih voznih listkov (vožnja tja kopališče in vožnja nazaj) ob nedeljah in praznik: za odrasle 180.- lir, za otroke od 3 do 10 let 120.- lir.

URNIK OB DELAVNIKIH:
ODHODI S POMOLA RIBARNICE
V TRSTU *legalna ura*

Motorna jadrn. «Levante»	ob 8.30
Motorna jadrn. «Levante»	» 10.30
Motorna jadrn. «Levante»	» 13.30

ODHODI IZ SV. NIKOLAJA

	legal. ura	sončna
Motorna jadrn. «Levante»	ob 9.30	8.30
Motorna jadrn. «Levante»	» 12.35	11.35
Motorna jadrn. «Levante»	» 16.30	15.30
Motorna jadrn. «Levante»	» 19.20	18.20
Motorna jadrn. «Levante»	» 21.30	20.30

Cene kombiniranih voznih listkov (vožnja tja kopališče in vožnja nazaj) ob delavnikih za odrasle 160.- lir, za otroke od 3 do 10 let 100.- lir.

Motorna jadrn. IZ KOPRA ob NEDELJAH vsako uro, ob DELAVNIKIH: vsaki dve uri.

Ob praznikih avtobusna vožnja PORTOROŽ - KOPER - SV. NIKOLAJ in obratno.

Če bo potrebno, bo promet s parniki pojačan, kar bo objavljeno v časopisih

Kopališče Sv. Nikolaj - Danes nedeljski urnik